اللی بشنجی جلد

مطبعه‌سی : نور عثمانیه‌ده
اسکی مکتب ملکیه قارشوسنده

تلغراف آدره‌سی :
استانبول : ثروت فنون

ثروت فنون

بکرمی سکزنجی سنه

صاحب امتیاز ومدیر مسئول :
احمد احسان

تلفون نومروسی
استانبول : ۱۴۰۲

پنجشنبه کونلری چیقار ، مصور عثمانلی غزته‌سیدر

№ 1410 — پنجشنبه ۱۲ ایلول ۱۳۳۴/۱۹۱۸ — ٦ ذی الحجه ، ۱۳۳٦ — عدد ۱٤۱۰

مسافر خاص حضرت خلافتپناهی، طرابلس غرب وبنغازی نائب السلطانی وزیر عالیقدر شیخ السید احمد الشریف السنوسی حضرتلری

Le hôte impérial, le grand cheikh Ahmed Senoussi, naïb ès-Soultan.

بیاننامۀ همایون

اردو ودونانمایه :

اجداد عظاممك اثرینه توفیقاً رسول الله افندمزك علمدارلری ابا ایوب الانصاری حضرتلرینك تربۀ مبارکه‌لرنده امیرالمؤمنین عمرالفاروق حضرتلرینك قلنجلرینی مجاهد فی سبیل الله وزیرم سید احمد شریف سنوسی ایله قوشاندم. بووسیلۀ حسنه ایله‌ده بری، بحری ارکان، امرا وضابطان وافراد عسکریه‌مز طرفلرندن حقمده کوستریلن آثار اخلاص ومحبتدن جداً متحسس اولدم.

عثمانلیلره حضرت عمرك بویوك اوصافنی نقل ایتمش اولان بومقدس قلنجی طاشیان اجداد عظامم، جسور عثمانلی اوردو ودونانمالرینك باشنده کلمة اللهی اعلا ایله شمدی اوزرنده یاشادیغمز قیمتلی مملکتلری فتح ایده‌رك بزه میراث براقدیلر. ایشته بوکون ینه دین اوغورنده واجدادمزك ودیعه‌سی اولان قیمتدار طوپراقلریمزك وعثمانلیلق شانینك محافظه‌سی ضمننده حرب ایدییورز. بن، توفیقات صمدانیه‌یه کووه‌نه‌رك اسلاف عظاممك یولنده ثباته عزم ایتدم. مبارك وطنمز ایچون شمدی‌یه قدر پك چوق مزاحمه قاتلانمش ولله الحمد احراز اولونان موفقیتله بونك مادی ومعنوی مکافاتنه نائل اولمغه باشلامش اولان سز عسکر اولادلرم مقصده واصل اولونجه‌یه‌قدر فداکارلقده دائم اولیکز. دعوامز مقدس ومشروع وحق یولنده چالیشانلره نصرت الهیه موعوددر.

سزی هریرده جناب حقك توفیقات صمدانیه‌سنه تودیع ایدر وجمله‌کزه سلام ایلرم.

محمد وحیدالدین

قیلیج آلاینك اجراسی صیراسنده، پایتخت اهالیسنك پادشاهلرینه قارشی کوسترمش اولدیغی آثار تعظیم ومحبت، صمیمیتله وعلویتله ممتزج برصورتده تجلی ایتمش ایدی.

استانبول مطبوعاتی خلقك بوخالص وصاف حسیاتنه ترجمان اولدی. ملتك یوره‌کندن قوپوب کلن، جوشان حسلری، دماغلرنده اویانان فکرلری، قلبلرك سوکیلی حکمدارلرینه قارشی ناصل براعتماد وامنیتله چارپدیغنی اظهار ایتدی.

پادشاهمز، شهامت ومهابتی، عزم مردانه‌یی فوق العاده برعلو جناب ورقتله مزج ایدن برشهنشاه معالی خصال اولدقلرینی، اهالینك ومطبوعاتك حق همایونلرنده‌کی تظاهراتنده‌کی خالصیت ومحبتك نظر دقت شاهانه‌لرینی جلب ایتمش اولدیغی حقنده شرفصادر اولان اراده‌لریله کوسترمشلردر.

بویله‌جه مطبوعات عثمانیه حقنده التفات شاهانه‌نك اظهاری، پادشاهمزجه مطبوعاتك قدر وقیمتی تقدیر ایدلمکده، وملك وملته ایفا ایده‌جکی خدمتلرك اهمیتی درپیش بویورلمقده اولدیغی‌ده ارباب مطبوعات نظرنده تجلی ایتدیرییورکه بوده بالطبع هم احتساسات متنددارانه‌یی تولید ایتمش، هم‌ده مطبوعات منتسبلرنده، وظیفۀ وطنیه‌لرینی برقات دهاشوق وغیرتله، اعتمادوامنیتله ایفاایده‌جکلری قناعتنی حصوله کتیرمشدر.

صورتی بالایه درج ایله تزیین ستون ایتمش اولدیغمز بیاننامۀ همایونلرنده سوکیلی وبویوك خنکاریمز، اردو ودونانمالرینه خطاب ایدییور، قیلیج قوشانمه‌وسیلۀ حسنه‌سیله بری وبحری ارکان امرا وضابطان وافرادعسکریه‌طرفندن حق شاهانه‌لرنده کوستریلن آثاراخلاص و محبتدن جداً متحسس بولوندقلرینی فرمان بویورییور.

« اجداد عظاممك اثرینه توفیقاً رسول الله افندیمزك ابی ایوب الانصاری حضرتلرینك تربۀ مبارکه‌لرنده امیرالمؤمنین عمرالفاروق حضرتلرینك قلنجلرینی مجاهد فی سبیل الله وزیرم سید احمدشریف سنوسی ایله قوشاندم. » خطاب ملوکانه‌سی، پادشاه معالی اکتناهك، عزم دیندارانه وایمان متینی پك مهابتلی برصورتده اظهار ایتدیکی کبی وزیرلری شیخ سنوسی حضرتلری حقنده‌ده حس تقدیرکار شاهانه‌لرینی متضمندر.

اولو سلطانمز، جلوس همایونلرندن بری، ملتك قلبنی تسخیر ایده‌جك، ملته عزم وامید ویره‌جك اردو ودونانمایی اعلای شان دولت، محافظۀ وطن وملت وظیفۀ مقدسه‌سنده برقات‌دها تشجیع ایده‌جك بیانات واجراآت شاهانه‌سیله نه‌درجه‌ده حکیم وقدرشناس برپادشاه عالیتبار اولدقلرینی اظهار واثبات ایتمشلردر.

اردو ودونانمایه خطاب شاهانه‌لری‌ده، بونك پارلاق بردلیل وبرهانیدر.

خلاص ونجاتنی بکله‌ین، امین وشعشعه‌لی براستقباله دوغرو قوشمق ایسته‌ین ملت، جلوس همایون پادشاهیدن بری ظاهر اولان احوال ایله، قلبنده برحس امنیت دوغمش اولدیغنی دویمقده، نظرلرده برنور امید ونجات کورولمکده‌در.

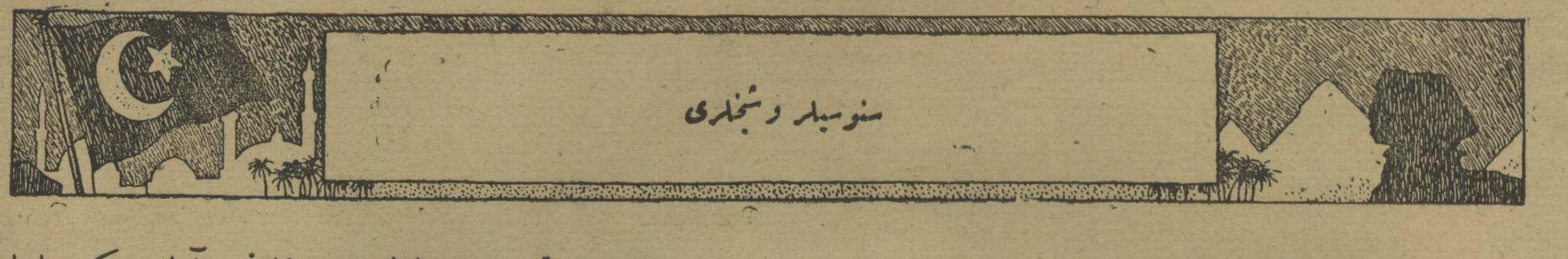

السید احمد شریف السنوسی

— مقر خلافتی زیارتلری مناسبتیله —

سنوسیلرك شیخ اکبری السید احمدالسنوسی آفریقاده زاویه‌سندن قالقمش - حربك هردورلو مشکلاتی آراسنده - بحر سفیدی، آدریاتیق دکزینی کچمش، آوستریانك (پولا) حرب لیماننده اوروپا طوپراغنه آیاق آتمش، ویاپه طریقیله پایتخت عثمانی‌یه، مرکز خلافته کلمشدر. بوذاتك آفریقاده، آسیاده اسلاملر اوزرنده‌کی نفوذوتأثیری وسنوسیلرك قوتی انکلیزلرجه، فرانسزلرجه، ایتالیانلرجه معلومدر، اکر ذره قدر حس ایتمش اولسه‌لر شیخك آفریقا ساحلندن، عثمانلی پایتختنه کلمك اوزره آیریلماسنی تجویز ایده‌میه‌جکلر؛ بوتون قوتلریله، واسطه‌لریله بوکا مانع اولمق ایستیه‌جکلردی.

شیخ سنوسی حضرتلری، استانبوله، سلطان محمد خان سادسك جلوسنی متعاقب وقیلیج قوشانمه مراسمنك عرفه‌سنده واصل اولمش، [۲ ایلول ۱۳۳۴/۱۹۱۸] ده اجرا اولونان تقلید سیف مراسمنده حضرت عمرالفاروقك قیلیجنی خلیفه وپادشاهه بوشیخ مکرم قوشاتمشدر.

تورکیانك دین رسمیسی اسلامیتدر؛ بوکون تورك خاقانلری، عثمانلی پادشاهلری، مسلمانلرك‌ده خلیفه‌سیدر.

برعثمانلی پادشاهی، مقام خلافتی‌ده حائز بولونماسی، تورکیانك وتورکلرك دینی، دین اسلام اولماسی اعتباریله عالم اسلامده موقع ونفوذینی حالاً وآتیاً کوزه‌تمك وصاقینمق وظیفه‌سیله‌ده مکلفدر.

حربدن اول وصوکرا، عالم اسلامده برطاقم تشتتات ظهوره کلدی. مثلا یمنده امام ادریسك افعال وحرکاتی بوندن بری‌ایدی. حربك ظهورندن صوکرا، خصملریمز بین الاسلام تفرقه وفترتی آرتدیرمق ومسلمانلرك مقام خلافت ایله رابطه‌لرینی کسمك ایچون کوسترمش اولدقلری غیرت کیمسه‌نك مجهولی دکلدر. مکه‌ده اخیراً وقائی وقوعه کلن امیر حسینك خلیفه‌یه قارشی طغیانی، مقام خلافتله مکه آراسنده رابطه‌نك انقطاعی‌ده معلومدر.

شووضع وحال قارشیسنده شیخ احمدالسنوسی حضرتلرینك پایتخته کلمه‌سی، نفوذینك جاری اولدیغی یرلرله مسلمانلر نامنه خلیفه‌یه عرض بیعت وتأیید مصادقت ایلمه‌سی، خصملرك دورت سنه‌دن بری صرف ایتدکلری غیرتله کندیلرنجه الده ایده‌بیلدکلری حادثه‌لره قارشی پك اهمیتلی برواقعه تشکیل وموازنه‌یه یاردیم ایدییور.

شیمدی‌یه قدر سنوسیلرله مقر خلافت آراسنده‌کی رابطه‌یی تأیید وتقویه ایچون تشبثات وقوع بولمشدر. ازآنجمله خاقان سابق عبدالحمید خان ثانی دورنده، ۱۳۱۱ سنه‌سنده، یاوران پادشاهیدن - اوزمان میرالای اولان - عظم زاده صادق المؤید بك، پادشاه وخلیفه‌نك برطاقم هدایاسیله، آفریقایه کوندرلمش، بنغازیدن (کفره) زاویه‌سنه قدر معیت ورفاقتنده‌کی ذوات ایله شدرحل ایتمش، اوتاریخده مقام نشین رشادت اولان شیخ محمدالمهدی حضرتلرینه ملاقی اولمش ایدی.

عظم زاده صادق المؤید بك، بوندن دوقوز سنه اول (۱۳۰۲) ده، شیخ سنوسی حضرتلرینی (جغبوب) زاویه‌سنده بولوندقلری صیراده زیارت ایتمش اولدیغی ایچون، پادشاه وخلیفه بومهم مأموریتی کندیسنه تودیع ایله‌مشدی.

(ثروت فنون) ۱۱ کانون اول ۱۳۱۳ تاریخلی نومروسندن بدأ ایده‌رك، صادق المؤید بکك سیاحتنامه‌سنی نشر ایتمش ایدی. بوزیارت وسیله‌سیله سنوسیلر حقنده بعض معلومات قید ایتمك وصادق المؤید پاشانك [چونکه بالاخره ترفیع ایتمشدر.] سیاحتنامه‌سندن شیخ محترمله ملاقاته وسنوسی زاویه‌لرینه دائر تصویرات وتعریفاتی نقل واقتباس ایله‌مك ایسته‌یورز.

ارباب عرفان وقلممزدن مرحوم شهبندر زاده، احمد حلمی بك افندی، « اقدام » ده، سکز سنه قدر اول سنوسیلره واون اوچونجی عصرك اك بیوك متفکر اسلامیسی عد ایتمکده تردد کوسترمه‌دیکی سید محمدالسنوسی‌یه وخاقان مغفور ایله سید محمد المهدی السنوسی‌نك مناسباتنه دائر برصیرا مقالات نشر ایتمش وبومقالات بالآخره طوپلانمش برکتاب شکلنده باصیلمشدر.

طرابلس غرب وبنغازی حوالیسنه ایتالیانلرك تسلطی اوزرینه اوراده قهرمان عسکرلریمزك وفداکار قوماندانلریمزك مجاهدلرله، خارقه‌لر کوستره‌جك صورتده مدافعانده بولونمش اولدقلری وحالا بولوندقلری جمله‌مزك معلومیدر. طرابلس غرب محاربات وحادثاتی شیخ سنوسی وسنوسیلرله روابطمزی تقویه ایتمش اولدیغنی کورویورز؛ بونك اك بارز دلیلی شیخ احمدالسنوسی حضرتلرینك بودفعه‌کی زیارتیدر.

بوزیارت بوکون وقوع بولمش اولسه‌بیله، بونك اساساتی طرابلس غربده ایتالیانلرله ایلك محاربات باشلادیغی نه سنوسیلرله دها صمیمی وعینی امل اوغورنده دها متحد ومرتبط برصورتده مجادله‌یه کیریشلدیکی زمانلرده آرامق دوغرو اولور.

سنوسیلره دائر طرابلس غربده، اوزمان بولونمش اولان بر

سنوسیلرك (کفره) ده واقع زاویه‌لری
La zaouia des Senoussis à Koufra.

دوقتوریمزك اوزونجه ومدققانه برمقاله‌سی ده پارسده چیقان « ایللوستراسیون » ده انتشار ایله‌مشدی .

بو کوستردیکمز منبعلردن وبالخاصه مرحوم احمد حلمی بك افندی‌نك تدقیقات ومعلوماتنه استناداً ، سنوسیلر حقنده دییه‌بیله‌جکزکه :

۱۲۰۶ سنهٔ هجریه‌سنده ، جزائرك جنوبنده « مستغانم » قصبه‌سی جوارنده‌کی برواحه‌ده ، عالم وجوده قدم باصمش اولان سید محمدالحسنی ، عالم اسلامده نادر اوله‌رق ظهوره کلن دهاةدن بری اولمش ، وسعت قریحه ، عزم قوی ایله مستثنا بر انسان اولدیغنی کوسترمشدر .

سید محمد ، امام حسنه منسوب سلالهٔ طاهره‌دندی . هارون الرشیدك تضییقاتی اوزرینه آفریقایه هجرت ایتمش ، سلاله‌سندن برچوق مشایخ ، علما وفضلا یتیشمش اولان « ادریس علوی » عائله‌سندندی .

سید محمدك ، تولد ایتمش اولدیغی واحه‌ده‌کی زاویه‌ده پدری ارشادات ونشر علوم ایله مشغول ایدی .

کنج سید چوجوقلغندن بری غایت روحدارذکاسی ، جدیت حال ووقاری ، فوق‌العاده فصاحتی ایله کندیسنی کوروب طانیانلرك حرمت ومحبتنی جلب ایدییوردی .

پدرندن مقدمات علومی اکمال ایتمش ، دها کنج یاشنده ، زاویه‌یه‌کلن زوار وسیاحینه وعظ ونصیحته ، ارشاداته باشلامشدی . نصایحی شو اساسه استناد ایدییوردی :

« بری بریکزی سویکز . بری بریکزك قارداشی اولدیغکزی بیلیکز . بری بریکزه هر صورتله وبویله‌جه سومرك ، قارداش کبی معامله ومعاونت ایدیکز ! »

« سید محمدالسنوسی الحسنی الخطابی الادریسی » نام وعنوانیله بالآخره سنوسیلرك محترم ومعظم برشیخی اولان کنج سیدك نه فکر وامل اوزره چالیشمش ، طریقت سنوسیه‌یه برفیض حیات وانکشاف ویرمك ایسته‌مش اولدیغنی اشاعیده‌کی سوزلری ایضاح ایدر .

برکون کنج سید ، برقوم تپه‌سنك کنارنده اوطورمش ، پك درین تفکراته دالمشدی . ذاتاً کندیسنده برحب انزوا کورولویور ، زمان زمان ساعتلرجه دوشونجه‌یه دالدیغی مشاهده اولونیوردی ... پدری ، اوغلی تپه‌جکك کنارنده مستغرق عمان تفکر بولونجه ، « نه دوشونیورسك ؟ » دییه صورمش ، — احمد حلمی بکك اثرنده منقول اولدیغنه کوره ، — شویله برجواب آلمشدر :

« عالم اسلامی دوشونیورم : بوقدر سلاطین وامرایه ، بوقدر مشایخ ورؤسایه رغماً بوکون عالم اسلام چوبانسز برقویون سورسنه بکزه‌یور .
هریرك مرشدلری ، فاضللری وار ؛ لکن عالم اسلامی برنقطهٔ اتحاده ، برمجمع آماله سوق ایده‌بیله‌جك عمومی وحقیقی برمرشد یوق .
دین مبینمز توحید واتحاد اوزرینه مؤسس ایکن عالم اسلامك هرطرفنده اختلاف وتشتت وار .
هرطرفی جهل قاپلامش ، چونکه علما ومشایخده نشر معارف امل وغیرت دینیه قالمامش .
باقیکز : سودان وصحراده حالا سوریلرله عبدهٔ اوثان واردر !
معموره‌لرك هرمسجدنده علمیله غیر عامل سوریلرله علما وار ایکن بونلر راحت واذواقی ترجیح ایدییورده بو بیچاره‌لره طریق هدایتی کوسترمکی عقل ایتمیور .
احوال عالمی ، کلن قافله‌لرده‌کی قولاغی دلیك اشخاصدن اوکره‌نیورم . هرطرفده مغلوب اولیورز ، خطه‌لر ، معموره‌لر کیدییور .
اسلام براوچورومه دوغرو قوشیور ، بونی کورن ، چاره دوشونن یوق ؛ ایشته بونلری دوشونیوردم . »

بنغازی ایله (کفره) آراسنده سنوسیلرك (اوجه) زاویه‌سی
La zaouia des Senoussis d'Aoudja.

جناب سیدك پدری بو حاله قارشی نه یاپاییله‌جکنی صورونجه کمال عزم وجدیتله : « چالیشاجغم ! » مقابله‌سنده بولونمشدر .

پدرینك اذن ومساعده‌سنی آلدی . فاسه کیتدی ، تحصیلاتی اکمال ایتدی . فاس جامع کبیرنده تدریسات وارشاداته باشلادی .

حضرت سید ، فاسده اسلاملر آراسنده کوردیکی فساد اخلاق ونفاقدن متأثر برحالده سکز سنه اتحاد وانتباه فکرلرینی تلقینه چالیشدی .

بو مساعیسی فاس امیر وحکومتنك سوء نظرینی جلب ایتدی . شیخك کندیسنه طرفدارلر پیدا ایده‌رك بر اقلال واختلال یاپماسندن سلطنتی الندن آلماسندن قورقولدی .

سید محمدالسنوسی فاسدن جزائرك جنوب جهتنه کچدی . صحرای کبیرك بر اناختاری مثابه‌سنده اولان « لاغوات » قصبه‌سنی اقامتکاه اتخاذ ایتدی . بوراسی « توات » طریقیله سودانه سفر ایدن قافله‌لرك اجتماعکاهی ، « توارك » قبیله‌سی افرادینك ده زیارتکاهی ایدی .

« لاغوات » ده « طریقت تیجانیه » منسوبینی نفوذ صاحبی ایدیلر . بونلر سید محمدالسنوسی‌نك ارشاداتی استرقاب ایتدیلر ... حضرت ، بورادن‌ده انفکاك ایتدی . قابس ، طرابلس غرب و بنغازی شهرلرینی زیارت بورالرده‌ده بر مدت وعظ ونصیحتده بولوندی . صوکرا ، مصره کیتدی . مصر زیارتی وبوراده اقامتی جناب سیدك تدقیقات ومشاهداتنه وسعت ویردی .

اوصیره‌لرده ، مصر محمد علی پاشانك اداره‌سنده ایدی . شیخ محمد علی‌نك اوراده‌کی اجراآت وموفقیاتی تورکلرله مجادلاتی یقیندن کوردی ... فقط اونك برطاقم اصلاحاتنه معارض بولوندی . معمافیه مصرده مکتسبات علمیه‌سنه برقات دها وسعت ویرمش ایدی .

مذاهب موجودهٔ اسلامیه‌نك کافه‌سنی تدقیق ایتمش ، بوتون عالم اسلامه خطاب ایده‌بیلمك ایچون معارف اسلامیه‌نك مجموعنه واقف اولمق لزومنی تقدیر ایتمش ، اوکا کوره چالیشمش ، مصردن حجازه کچمش ، مکه‌ده شاذلیه‌دن منشعب برطریقت مخصوصه‌نك صاحبی اولان شیخ احمد بن ادریسه انتساب ایتمش ، مکه‌ده طریقتدن استخلاف ایدلمش . اوراده مختلف عرقلره منسوب ، مختلف لسانلرله متکلم مسلمانلرك احوالی تدقیق ایله‌مش ، عالم اسلامك هرطرفندن معلومات آلمشدر .

آکلادیغمزه کوره ، شیخ محمدالسنوسی عالم اسلام حقنده‌کی واسع امللرینی وجوده کتیره‌بیلمك ایچون هرهانکی بر حکومتك قدرت ونفوذی یتیشن یرلرده کمال حریت وسربستی ایله حرکت ایده‌میه‌جکنی تقدیر ایتمشدر . هم عالم اسلامده بر نفوذ قازانمق ، افکارینی نشر ایتمك ، هم‌ده سوء ظندن وتعرضدن آزاده بولونمق لازم کلیوردی . بونك ایچون بنغازی ودرنه‌نك جنوبنده ، « جبل احضر » جهتنی انتخاب ایتدی . بوراده حکومت عثمانیه‌نك مداخله‌سندن پروایه لزوم کورمه‌دی . ایلك زاویه‌سنی بوراده تأسیس ایتدی .

فقط ، بوراسنی ساحله پك یقین ومداخله‌یی مستلزم کوردی . اصل مرکز اولمق اوزره « جغبوب » ی انتخاب ایتدی وبوراده زاویه‌سنی یاپدی .

« جغبوب » آز زمانده بر قصبه حالنى آلدى . شيخك خواص مريدانى بوراده طوپلاندى .

ينه احمد حلمى بكك اثرندن ، بر استطراد قبيلندن اوله‌رق مطالعات آتيه‌یی‌ده نقل ايديورزكه آفريقايى مركز اتخاذ ايده‌رك حضرت سيدك تأسيس وتأييد ايتديكى طريقت سنوسيه‌نك نفوذ وتأثيراتى دها ايى تقدير اولونه‌بيلسون :

... بوطرفلرده علماى شريعتله ارباب طريقتك آره‌سنى آچقه باشليجه سبب اولان « مسائل تاريخيه منازعاتى » وشيعه تفرقه‌لرى آفريقاده چوقدن‌برى كورولديكى كبى طريقت نامنه هيچ بروقت بوقبيل مسائل جاى بحث اولمامشدر .

مذاهب صوفيه ، مذاهب سنيه ايله پك كوزل تأليف وترديف ايدلديكندن اوروا متفكرينى « اهل ظاهر » و « اهل باطن » ناميله ايكى مخالف فرقه‌يه آيريلمامشدر .

بوسببله وظائف دينيه واجتماعيه‌نك جمله‌سى طريقتلر طرفندن ايفا ايدلمكده‌در .

اورالرده « زاويه » ديمك ، مكتب . يتيمخانه ، دارالعجزه ، تعاون وشفقت مركزلرى ، خسته‌خانه ديمكدر . هركسك مرجع دينى ، سياسى واجتماعيسى زاويه‌در .

جناب سيد محمدالسنوسى ، مذاهب مقبولهٔ اسلامك كافه‌سنى تدقيق ايده‌رك درت مذهبك هرنده‌كى اسهل واكمل مجتهداتى اجتهاد ذاتيسيله مزج ايتمش ، عينى زمانده طريقت سنوسيه‌يى معرفت واصول تصوف اعتباريله طرق موجوده‌نك زبده ومجمعى حالنده تأسيس وتدوين ايله‌مشدر .

يوقاريده بحث ايتديكمز اثرده ، «طريقت سنوسيه ، جمعيت نامى ويرمك دها دوغرودر . بوجمعيت قدر تشكيلاتى مكمل ومنتظم هيچ برجمعيت دينيه كورولمه‌مشدر . » دينلمكده‌در .

طريقت سنوسيه‌يه انتساب ايدنلر هپ « اخوان »در ، اخوان درجاته منقسمدر : خليفه ، شيخ ، نقيب ، مقدم ... وعموم اخوان اوچ صنفه آيريلير ، عوام ، خواص ، خواص الخواص .

طريقتك مقاصد وافكار سياسيه‌سى خواص اخوانه ، وخلفا ومشايخه معلومدر . عوام اخوانك معلوماتى محدوددر .

سنوسيلك ايكى عمده‌يه استناد ايديور : « اخوت » و« تعاون » بوطريقتده عطالت وبطالت پك منفوردر . بوتون اخوان بوتون قدرت وقوتيله چاليشمق ، كنديسنى كچينديرمك ، فقراسنه ياردیم ايتمك وظيفه‌سيله مكلفدر .

زاويه شيخلرى قسماً علنى ، قسماً خفى برر جمعيت محليه‌نك رئيسلرى ديمك اولمقله برابرمعناى تاميله‌ده بررشهبندر وعين‌زمانده تجارت محليه‌نك رئيسى ، سيغورطه قومپانيه‌لرى وكيلى ديمكدر .

هرشيخ اجراى تجارته مأموردر . كسبنك برقسمى نفسنه وقسم ديكرى جمعيته عائددر .

برزاويه شيخى ساحل وداخلك پياسه‌لرينه واقفدر . اخراجات اموالنك ترانسيت مراكزنده‌كى فيأتنه‌ده واقفدر .

قافلهٔ تجاريه‌سنك هجوم وتعرضدن مصونيتنى آرزو ايدنلر زاويه‌لردن برر « امان » [سيغورطه كاغدى !] آليرلر . « امان »لر قافله‌يه كوره بهاليدر . دنياده قوتدن باشقه هيچ برقانونه تابع اولمايان تيبو ، توارق[1] وسائره كبى اقوام ، سنوسى زاويه‌لرينك ويرديكى « امان » ه فوق‌الحد حرمت ورعايت ايدرلر .

زاويه شيخلرى اغنياى سنوسيه‌دن وبولوندقلرى محللرك بانكرلرى حكمنده اولوب ارباب تجارت و زراعته پاره اقراض ايدرلر ، لكن بر سنوسيدن آلدقلرى فائض ايله برخارجيدن آلدقلرى فائض آره‌سنده فرق عظيم واردر .

..... زاويهٔ مركزيه‌نك وكلا، خلفا ومخابرين ايله مخابراتى شايان حيرت برسرعت وانتظامله جريان ايتمش وايتمكده بولونمشدر . برحالده‌كه حقيقةً كرامت اطلاقنه مستحق اولان بوسرعت ، اكثر اخوانجه معناى تاميله كرامت كورولور .

توركيا ، حجاز ، يمن ، هند ، جاوه ، مصر ، تونس ، جزاير وفاس كبى محللرده‌كى وكلا ومخابرين وقوعات مهمهٔ محليه‌يه دائر واپورلرينى بنغازى‌يه كوندرمكده ومحينلرله زاويهٔ مركزيه‌يه ايصال اولونمقده ايدى .

سودان ، بورنو ، آير ، زندر ، توات ، صحراى كبير وسائر ملحقات زاويه‌لرى شاشيله‌جق برسرعت وانتظامله وقوعات جاريه‌يى مركزه بيلديريورلردى .

بوتون سنوسيلرك نظر روحى اوكنده علوى برخيال عرض جمال بى‌همتا ايتمكده اولوب جمله‌سى بوخيال علويت مآلك قوه‌دن فعله چيقماسى جناب سيدك دلالت وارشاديله ممكن بولنديغنه قائل اوله‌رق اوكا كوره جانسپارانه چاليشمقده ايدى .

سنوسيلرك سيد ورئيسلرينه قارشى حس ايتدكلرى حرمت وارتباط حد غايه‌ده ايدى .

« مقصد مقدس » اخواندن هربرينه بوتون وضوحيله معلوم دكلدى ، حتى ميليونلره بالغ اولان اخوانك قسم اعظمى تعقيب ايديلن مقصدك تفرعاتنه اصلا واقف اولامازدى . حالاده بويله‌در .

— سنوسيلر - شهبندرزاده احمد حلمى —

سنوسيلرك عالم اسلامده تأسيس ايتدكلرى حكومت معنويه قرق ميليون اسلامه شامل اولديغى تخمين اولونيور . وعالم اسلامك اك مجرا كوشه‌لرنده بيله سنوسيلرك طرفدارلرى ومحبلرى اولديغى سويله‌نيور .

ايشته بومبناى عظيمى قوران شيخ سيد محمدالسنوسى ١٢٧٤ سنهٔ هجريه‌سنده التمش سكز ياشنده بولونديغى حالده ارتحال ايتمش اوغلى سيد محمدالمهدى السنوسى مقامنه كچمشدر .

سيد محمدالمهدى السنوسى ١٢٥٨ سنه‌سنده دنيايه كلمشدى . بوذات شريف عبدالحميد خان ثانى زماننه تصادف ايدن حكومت معنويه‌سنده ، عالم اسلامده ، برچوق المناك حادثاته شاهد اولمش ايدى . ممالك عثمانيه‌دن برطاقم يرلرك ضياعى ، مصرك اشغالى ، مصر سودانيده متمهدى‌نك مغلوبيتى ، شمالى افريقادن ، صحراى كبيره وسودانه دوغرو اوروپاليلرك وخاصةً فرانسزلرك يرلى حكومات اسلاميه‌يه تسلطى وبورالرك مستملكه سياستيله اشغال والحاقى ..... الخ كبى .

سيد محمدالمهدى السنوسى ، نسبى باباطرفندن امام حسنه ووالده جهتندن امام حسينه انتساب ايتمه‌سيله « سيد محمدالمهدى السنوسى الحسنى الحسينى الخطابى الادريسى » نام وعنوانيله ياد اولونمشدر .

[1] توارق ، طوارق ياخود توارك صحراى كبيرك اك قوتلى قبيله‌سيدر . اسكى كتابلرده وخريطه‌لرده جمعى (توارك) ، مفردى (تارکی) اوله‌رق مضبوطدر . بونلر شمالى آفريقايى عربلرك استيلاسنده بونلره تابع اولمامش ، ايچريلره چكيلمش اصيل بربرى‌لردر .

سنوسيلره دائر يازلمش اولان متعدد فرانسزجه كتابلرده ومقاله‌لرده ، واقعا برچوق ياكلش معلومات موجود اولمقله برابر جزايرك وتونسك جنوب جهتلرنده ، مستملكاتى ونفوذينى توسيع وتقويه ايتمك ، انكليز اداره‌سنده‌كى برهندستان ايمپراطورلغى كبى فرانسز اداره‌سنده برآفريقا ايمپراطورلغى تأسيس ايله‌مك سياستنده فرانسزلرك سنوسى قوتنى ، هروقت نظردقت و اهميته آلمش اولدقلرى كورولمكده‌در .

نه‌چاره‌كه اوروپا ترقيات حاضرهٔ صناعيه‌سيله تجهيز وتسليح ايدلمه‌مش اولان آفريقا اقوامى وسنوسيلر اوروپاليلرك استيلاسنه آفريقاده‌كى مسلمان اميرلكلرينك و سلطانلقلرينك انهدامنه مانع اولاماديلر . مسلمانلر ايچون مؤسف والمناك وقايعه شاهد اولديلر .

بونكله برابر سيد محمدالمهدى السنوسى پك بويوك برنفوذ قازانمش ، متواضع ، ذكى ، خلوق ، وحقيله عالم برشيخ اكمل اولماسيله ، پك عظيم برحرمت ومودته مظهر اولمش ، شهرت رشادت وكراماتى عالم اسلامك برچوق يرلرنده انتشار ايتمشدى . سنوسيلر اثرنده (سيدمهدى درجه‌سنده حرمت عموميه‌يه مظهر اولمش مشايخ تاريخ اسلامده پك آزدر .) دينلمكده وبوذات مبارك زمانك اك عالى واك بويوك وجدانلرندن برى كورولمكده‌در .

سيد محمدالمهدى ، « جغبوب » دن مركز زاويه‌سنى ، دها ايچريلرده « كفره » يه نقل ايتمش ، اوراده اقامت ايله‌مشدى . بوكا سبب ، احتمال « جغبوب » ى ساحله يقين كورمه‌سى واوزمان طرابلس غرب وبنغازى‌ده‌كى ادارهٔ عثمانيه‌نك كنديسنه امنيت بخش اولاماماسى ، بلكه‌ده صحراى كبير وسودان مسلمانلرى اوزرينه دها يقيندن اجراى تأثير ايده‌بيلمه‌مى ايدى .

سيد محمدالمهدى ١٣٢٢ ده ترك حيات ايتمش ومشيخت سجاده‌سنه برادرزاده‌لرى « السيد احمدالسنوسى بن السيد احمد الشريف بن السيد محمدالسنوسى » جالس اولمشدر . دنيليوركه خاتملرنده « مظهرالنون القدسى السيد احمد بن السنوسى » ديبه محكوكدر .

سيد محمدالمهدى حقنده ، « برعثمانلى ضابطنك آفريقا صحراى كبيرنده سياحتى وشيخ سنوسى ايله ملاقاتى » اثرنده ، صاحب اثر ديوركه :

سيد محمدالمهدى بياض تنلى ، اورته بويلى ، قره‌قاشلى ، سياه صقاللى ، جميل الصوره برذاتدر . علائم بشاشت چهره‌سندن اصلا زائل اولماز . اوده پدرى كبى عالم وعلميله عاملدر . جسيم بركتبخانه‌سى واردر . يكى طبع ايديلن كتابلر مصرده بولنان مريدلرى طرفندن دائما كنديسنه كونديريلير .

محاضره‌سى غايت مفيد ولطيفدر ؛ مع‌مافيه چوق سويلمز . وجه‌منيرى جديتله ممزوج برحلاوتله قارشيسنده كيلرك قلوبنه القاى محبت وهيبت ايدر . فوق‌العاده متواضع ونازكدر . زيارتنه كلنلرى قائما استقبال ايدر والنى اوپدكلرى زمان كنديسى‌ده مقابله بالمثلدن كرى طورماز . دائما اظهار محويت ايلر .

ينه بوسياحتنامه‌دن :

سنوسيلرك اك بويوك مركز طريقتلرى جغبوب زاويه‌سى ايسه‌ده بوندن باشقه يالكز بنغازى ساحه‌سنده : دريانه ، توكره ، طلميثا ، الحنيه ، الحمامه ، شحات ، الزاوية البيضا ، سيد رافع ، العابديه ، العرقوب ، القصرين ، القصور ، ام شخنب ، طيلمون ، مسوس ، القطيفه ، اجخره ، اوجله ، جالو ، عين ماره ، ترتوت ، مرقوبه ، المرخيص ، دفنه ، امركبه ، العزيات ، حبون ، المرج ، الحويز ، ميراد مسعود ، سيدالحبيب ، سوسا ، لاترون ، كوسا ناملرنده اوتوزى متجاوز زاويه‌لرى ، طرابلس غربده ، خطهٔ مصريه‌ده ، حجازده ، بالنفس مكهٔ مكرمه ومدينهٔ منوره‌ده وافريقاى شمالى‌نك جهات مختلفه‌سنده زواياى متعدده‌لرى اولوب بونلرده زاويه شيخى صفتيله عالم وعامل برر نائب وبرخيلى درويشان ايله طلبهٔ علوم اقامت ايدر ... عربانك كافه‌سى شيخ سنوسى حضرتلرينه تعظيم ايتدكدن ماعدا جزائر تونس اقوامى دخى مشارإليهه ابراز محبت وحرمت ايدرلر . بوتون آفريقاى شمالى سكنه‌سى كنديسنه قطب زمان نظريله باقه‌رق رفاعيلر حضرت احمدالرفاعى‌يى ، قادريلر حضرت عبدالقادر كيلانى‌يى [قدس سرهما العزيز] فصل تبجيل وتعزيز ايلرلر ايسه اونلرده مشارإليهى اودرجه تكريم وتوقير ايدرلر . اسمنى ديللرندن دوشورمزلر . سواحلده بولنان موسويلرك ، خرستيانلرك بيله نامنه يمين ايتدكلرى ، مسلمانلرك مشكلات ومضايقه زمانلرنده روحانيتنى وسيلهٔ استمداد ايله‌دكلرى دائما كورولور .

عظم زاده صادق المؤيد بك ، بوسياحتنامه‌سنده برنجى دفعه اوله‌رق شيخله ملاقات ايتديكى « جغبوب » وعبدالحميد خان ثانى‌نك هديه‌لرينى مأموراً شيخ نظارتلرينه ايصال ايده‌رك مظهر ملاقاتى اولديغى « كفره » زاويه‌لرينه دائر سياحتنامه‌سنده تفصيلات ويرمشدر . فقط پادشاه وخليفه طرفندن نزد شيخده مأمور اولديغى وظيفه‌يه ، دائر برشئ سويله‌مه‌مكده وشيخ ايله حريم صحبتده ، باش باشه قاله‌رق بالدفعات كوروشدكلرينى قيد ايتمكله برابر نه‌لر سويلشدكلرينى ذكر ايتمه‌مكده‌در . طبيعى بونلرى سويليه‌مز ، يازاماز ، عهد حميديده نشر ايده‌مزدى .

انجق خاقان مغفورك اتحاد اسلام حقنده طوتمش اولديغى سياستدن ، سنوسيلرك غايه ومقصدلرى اوغورنده ، ناصيل جدى وصميمى برعزم وايمان چاليشدقلرندن استدلال ايده‌بيليورزكه ، بومأموريت ثمره‌دار اولامامشدر . ذاتاً تعاقب حادثات بونى كوسترمشدر . بوايسه ، دها زياده شيخ محمدالمهدى السنوسى‌نك عالم اسلام حقنده ، سياست حميديه‌يى تصويب ايتمه‌مه‌سندن ايلرى كلمشدر .

معلوم‌كه عبدالحميد خان ثانى ، اتحاد اسلام پولتيقه‌سى تعقيب ايتمش ، ياخود ايدر كبى كورونمش ، بلكه بواوغورده ميليونلرله ليراده صرف ايدلمش ايسه‌ده ، بوسياست - هرنوع تشبثاتده اولديغى كبى - اساسلى وجدى تشكيلاته استناد ايتديريله‌مه‌مش ، دها دوغروسى ، اوروپاليلر نظرنده ، تعبير معذور كورولسون ، برتوع شانتاژ كبى تلقى اولونمشدر ... واقعا سياست حميديه ، بين‌الاسلام براتحاد واخوت حصوله كتيرمك غايه‌سنه دكل ، انجق اوروپا دولتلرينك اسلام تبعه‌سى اوزرنده برحكم ونفوذ قازانوب بوواسطه ايله سياست عموميه‌سنده اوروپا دولتلرينه قارشى بونى

(کفره) زاویه‌سی جوارنده وقتیله شیخ سنوسی نزدینه اعزام ایدلمش اولان هیئتك (تیبو) لر طرفندن اجرا ایدیلن قیلیج اویونلرینی تماشاسی
Les jeux de l'épée, près de la zaouïa de Koufra.

شیخ سنوسی نزدینه و (کفره) زاویه‌سنه کیدن قافله‌نك، صحرای کبیرده، بر قویو باشنده مکث و آرامی
Campement autour d'un puits, dans le Sahara.

بر سلاح مدافعه شکلنده قوللانمق مقصدینه مبتنی کورونیوردی.
بللی که عبدالحمید خان، ابتدا سنوسیلری اهمال ایتمش، یاخود که اونلرك کندی سیاستنه اعتماد کوسترمه‌دکلرینی آکلایه‌رق بونلره قارشی کیتمك یولنی طوتمشدر؛ چونکه هندستان، عربستان و آفریقاده طریقت قادریه‌نك نفوذینی کوره‌رك ابتدا بو واسطه ایله سیاستنی یوروتمك ایسته‌مشسه‌ده بوکا قدرت بولامایجه طریقت شاذلیه‌یی طوتمش، حتی بونی طریقت سنوسیه‌یه قارشی چیقارمق ایسته‌مشدی. ییلدیز سرایی جوارنده شاذلی درکاهنی تأسیس وبنا ایتدیره‌رك ابتدالری بو درکاهه بویوك بر پایه و قوت ویرمك ایچون جمعه سلاملقلرینی صیق صیق بو درکاهك جامعنده اجرا ایتدیکی کبی، حتی معتادی خلافی آیریجه‌ده زیارتلریله بو مؤسسهٔ دینیه‌یه اهمیت ویرمك و ویردیرمك ایسته‌مشدی. بر آرالق ابو الهدی افندی‌نك نزد پادشاهیده‌کی نفوذی‌ده برچوق استغرابلری جالب اولویوردی... فقط صوکرالری عبدالحمید خان شاذلی درکاهنه آیاق آتماز اولمش، ابو الهدی افندی‌ده کوزدن دوشمشدی. او زمان هرشیٔ جورناللرك تأثیرینه عطف اولوندیغی کبی بونلرده برایکی جورناله اسناد ایدلمش، کچیلمشدی؛ فقط خاطره کلیرکه، عبدالحمید خان بو یوللرله، بو واسطه‌لرله یایمق وچویرمك ایسته‌دیکی

وقتیله شیخ سنوسی نزدینه اعزام ایدلمش هیئتك صحرای کبیرده سیاحتی انطباعاتندن
Le voyage dans le désert de la mission envoyée jadis vers le cheikh des Senoussis.

(کفره) یه، شیخ سنوسی نزدینه کیدن قافله، صحرای کبیرده.
La mission dans le désert.

سیاست اسلامیه‌سنده عقامت کورونجه، بونلری اهمال ایتمش، سنوسیلرله بر رابطه تأسیس ایتمك جهتنی اختیار ایله‌مشدر؛ فقط سنوسیلرك مسلك و مقصدی، عزم و جدیتی ایله سیاست حمیدیه برزمین ائتلاف بولامامشدر.
یوقاریده سویله‌مش اولدیغمز کبی، تورکلرله سنوسیلر آره‌سنده‌کی صمیمی مناسبت، ایتالیانلرك طرابلس غرب و بنغازی‌یه تجاوزلری اوزرینه بو قطعه‌لرك قهرمانانه بر صورتده فداکار ضابطلریمزله شجیع و جسور مجاهدین عربك اتحاد و اشتراك مساعیلری صیراسنده، متقابلاً بری برینك، حسیات عالیجنابانه‌سنی تقدیر ایده‌رك، تأیده باشلامشدر. بونی، عثمانلی اردوکاهی طرفنده بولونمش اولان اوروپالی غزته مخابرلرینك اووقتکی نشریاتندن‌ده آکلایورز، ازان جمله، بنغازی آرقه‌سنده عثمانلی قرارکاهنده بولونمش اولان «ایللوستراسیون» مخابری «ژورژ رمون» ك او زمان بو غزته‌ده انتشار ایدن مکتوبلری ایتالیاده حدت و انفعالی موجب اولمشدی. وفقط بو ذات بی‌طرف بر شاهد اولمقدن آییریلامایاجغی، ایتالیانلره حساً و عرقاً میال اولمقله برابر حقیقتی تحریف ایده‌میه‌جکی مقدمه‌سیله مکتوبلرنده عثمانلی ضابطلری و عسکرلریله مجاهدین

عرب آراسنده‌کی متقابل تقدیر وحرمتی، متحد ومشترك غیرتی مدافعه ومجاهدهٔ قهرمانانه‌یی کوسترمش، عثمانلی ضابطلرینك قبائل عربانی برامل اوغورنده برلشدیرمك، آرالرنده‌کی مناسفاتی برطرف ایتمك یولنده‌کی تشکیلات وترتیباتنه قارشی حیرتلرینی اظهار ایتمش، بنغازی وحوالیسنده بولونان سنوسی مشایخنك عثمانلی اردوسی قرارکاهنه کله‌رك بوتون عربانی جهاده تشویق ایله‌دکلرینی نقل ایله سنوسیلر حقنده معلومات ویرمش، خلیفه‌نك مسافر خاصی اوله‌رق الیوم مرکز خلافتده بولونان شیخ احمدالسنوسی حضرتلرینك، حریت پرور، تشکیلات اداریه‌ده فوق‌العاده ماهر ومقتدر برذات عالی اولدیغنی سویله‌مش‌دی.

سنوسیلر وشیخلری حقنده شومعلوماتی قید ودرج ایتمکله، شیخ احمدالسنوسی حضرتلرینك مرکز خلافت معظمه‌یی، پایتخت عثمانی‌یی زیارتلرینك اهمیتی حقنده، دها واضح وواسع برفکر حاصل ایدیله‌بیله‌جکی ظن واعتقادنده‌یز. باخصوص سلطان محمد خان سادس حضرتلرینه بویله مبارك برذاتك قیلیج قوشاتمه‌سی‌ده، عالم اسلامده خیرلی برو قعه‌اوله‌رق تلقی اولونه‌جق‌در.

پایتخت مطبوعاتی، عالم اسلامك بوشخصیت ممتازه‌سنه قارشی تقدیرات واحترامات لازمه‌ده قصور ایتمه‌مش‌در.

شیخ حضرتلری‌ده، نزد رشادتپناهیلرینه، ارکان مطبوعاتی قبول ایده‌رك، کندیلرینه پك نازکانه وملتفتانه برطور ومعامله ایله بیانانده بولونماسیله مطبوعات عثمانیه حقنده‌کی تقدیراتی اظهار ایتمش‌در.

حضرت شیخك غزته‌جیلریمز طرفندن ضبط وغزته‌لریمزده نشر اولونان بیاناتی بروجه‌زیر صحیفه‌مزه نقل ایدییورز.

« آفریقادن ایلك دفعه‌اوله‌رق خارجه چیقدم. بوسیاحتمده حصوله کلن‌حسیاتم، بنی فوق‌العاده ممنون ومنشرح قیله‌جق بردرجهٔ خارقه‌ده‌در. سیاحتمده‌کی مقصداصلی‌ده امیرالمؤمنین وسلطان‌المسلمین حضرتلریله‌مشرف اولمق وبوصورتله رابطهٔ اصلیهٔ قدیمه‌یی تأیید ایلمك‌در. شریف حسینك مقام خلافته قارشی کوستردیکی اهانت خبرینك آفریقا مجاهدینی اوزرنده نه کبی بر تأثیر حصوله کتیردیکنی صوریبورسکز. آفریقاده بو اهانت مهینانه‌یی تقلید ایتمش هیچ بر کیمسه اولمادیغی کبی بو حرکت باغیانه‌یی باالجمله عالم اسلامده اولدیغی کبی مجاهدینمزی‌ده صوك درجه متألم و متنفر ایتمش‌در.

ایتالیانلره قارشی لوای عثمانینك شان و شرفنی محافظه ایچون فوق العاده چالیشلمش واونلرك مساعیٔ طاقت براندازانه‌لرینه رغماً کندیلرینه پك کلی تلفات ویردیرلمکله برابر ساحلده، بر قاچ نقطه‌ده وآنجق کمیلرینك طوب منزلی داخلنده براقدیرلمشدر. حرب عمومینك اعلانی و جهاد مقدس امرینك وصولنی متعاقب انکلیزلرله فرانسزلره قارشی‌ده غایت شدید برخصومتله محاربه‌یه ابتدار ایدلمش، انکلیزلر سلومدن داخله‌کی مطروحه قدر (تقریباً بیك کیلومترو) سورولمشدر.

مصر سفری کمال سرعتله وقوعبولمشدر. ساحل جهتنده (سیوه)، (سللوم)،(بمبغ)،(سیدی برانی)، (مطروح) وداخلده(سنیتوه)، (بحریه)، (فرفره)، (داخلیه) جهتلری کاملاً انکلیزلردن تطهیر ایدلمشدر.

او صره‌ده مصر داخلنده متوطن قبائل عمومیتله بزم طرفه التحاق‌ایتمش ومصرك اك نامدار ضابطاننده‌ن مجین قولی قوماندانی بیکباشی محمد صالح بك بوتون‌قوتی، اسلحه ولوازمیله‌برابر کله‌رك برچوق موفقیاتك‌استحصالنه باعث اولمشدر. مع‌التأسف هر طرفك قاپالی اولماسی و بالطبع لوازم مخصوصه‌سنك عدم‌کفایه‌سی‌یوزندن مصرك‌ایچریلرینه قدر کیدیله‌مه‌مشدر.

مع‌هذا سایهٔ شاهانه‌ده لوازم حربیه پیدرپی کاملاً واصل اولمقده بولندیغندن عنایت حقله قریباً بو امنیه‌نك دخی حصولی و مصر قطعهٔ جسیمه‌سنك لوث اعدادن تطهیری الطاف مخصوصهٔ الهیه‌دن مأمول ومستدعا بولنمش‌در. قبائل ایله برابر (صعید) و (سودان مصری) جهتلرنده‌کی اهالی‌ده فوج فوج کله‌رك امر جهاد اشتراك ایتمشدر.

فرانسزلر تونس حدودی داخلنده پك واسع مقیاسده طرد وتبعید ایدلمش وسودان‌جهتلرنده‌ده پریشانلقلرینه سببیت‌ویرلمشدر. معلوم‌اولدیغی اوزره فرانسزلر سودان جهتلرنده برچوق اراضی ایدینمك وبالخاصه اك معمور اقسامنی الده ایتمك ایچون وقوع بولان تجاوزلری اوزبش یکرمی سنه‌دن بری مجاهدین سنوسیه طرفندن عقیم براقیلمش وحرب عمومینك اعلانندن صوکره اونلرك بالجمله تشبثاتی عین صورتله نتیجه ویرمشدر. شونی‌ده علاوه ایده‌یم که آفریقای شمالینك کافهٔ اهالیسی بر قلب سلیم ورابطهٔ متینه ایله حکومت عثمانیه‌یه مربوط و اونك اعلای شرف وشانی اوغرنده فدای جان ایتمکله مسعوددرلر.

شهزاده عثمان فؤاد افندی حضرتلرینك آفریقا دارالجهادینه تعیین بیورلمش اولماسی، اورا مجاهدین اسلامیه‌سی حقنده بیوك برالتفات‌اولمق اوزره تلقی ایدلمش ووصوللری بالطبع پك عظیم برحسن تأثیر حصوله کتیرمشدر.

سنوسیلرجداً دولتك صادق‌وطالع شان وشرفلرینك‌ده خادمی‌درلر. مقصد اصلیلری اعلای کلمة‌الله ایچون جهاد ایتمك ولوای ظفر انتمای عثمانی آلتنده شهید اولمقدر. بونی تأیید واثبات ایچون ادله وبراهین قاطعه سردینه احتیاج یوقدر. خلافت جلیله‌یه دائر اولان‌ارتباط مادی ومعنوی مسلم‌در. بودفعه هیچ آفریقادن چیقمامش وبرقایقله بیله دکزده‌سیاحت ایتمه‌مشکن مجرد أمیرالمؤمنین حضرتلریله مشرف اولمق ونصر وظفری ایچون ورد زبانم اولان ادعیهٔ خیریه‌ده بولنمق مقصدیله برچوق مزاحم ومشاق اختیار ایله درسعادته کلدك.

بوراده کوستریلن آثار صمیمیهٔ مهماننوازیدن‌دولایی ممنون‌وعلی‌الخصوص خلیفهٔ اعظم افندمز حضرتلرینك لطفاً واقع اولان شاهانه التفات وتعطفاتلرینه قارشی الی‌الابد منتدار واسیرز. جناب حقدن اك بیوك تمنیمز دولت ابد مدت عثمانیه‌نك عالم اسلامه حاکم وبونی تأمین ایچون‌ده بوحرب عمومیده‌مظفر اولماسیدر. بوکاصوك درجه‌ده امینم. چونکه جناب حقك ارادهٔ سبحانیه‌سی برچوق ملل محکومهٔ اسلامیه‌نك، مثلاروسیه‌ده‌کی عالم اسلامك قورتولماسی و اولجه غصب‌ایدلمش اولان‌ممالك‌معلومه‌نك استخلاص ایدلمه‌سی امارات نصر وظفردن‌در. هیچ شبهه یوق‌که جناب حق حامیٔ مسلمین اولان ذات اقدس خلافتپناهینك بوتشبثات دیندارانه‌لرنده موفق‌اولاجغنه وملل اسلامیه‌یی الی‌الابد کندیلرینه منتدار قیله‌جغنه و آفریقای شمالیده بولنان مجاهدینك بو امنیه‌یی استحصال ایچون فدای نفس ایده‌جکلرینه وایتمکده بولندقلرینه شاهددر.

طرابلسك احوال داخلیه‌سی حرب‌عمومی ابتداسندن اعتباراً پك‌عظیم برکشمکش ایچنده قالمش وایتالیانلره قارشی اولان عداوت تزایدایتمشدر، کرك بنغازی و کرك طرابلس قصبه‌سی اهالیسنك امر معیشتی اساساً داخلدن تأمین ایدلمکده اولدیغی حالده، مجاهدین همان قصبه‌لرك سورلرینه قدر کلدیکی جهتله قارا جهتندن ذره قدر برشی جلب ایتمك ممکن دکلدر. تحت‌البحرلرك کوستردکلری آثار فعالیت دولاییسیله دکز جهتندن دخی معاونت امکانی قالمامش اولدیغندن موجود اولان ایتالیان قوتنك امر اعاشه‌سی و اهالینك سد رمق ایچون تدارکنه مجبور اولدیغی لوازم قضیه‌سی صوك درجه کسب مشکلات ایتمشدر. بناءً علیه شهر

داخلنده‌أت ویاغ نامنه ایکی سنه‌دن بری هیچ برشی قالمامش ومحروقات ایچونده اهالی خانه‌لرینك اخشاب اقسامنی تماميله سوکه‌رك یاقمغه مجبور اولمشدر. آفریقای شمالینك علی‌الاطلاق هر جهتنده بو سنه لله‌الحمد والمنه فیض وبرکت محصولك فوقنده‌در. فقط بو مبذولیتدن کرك ایتالیانلرك کرك محصور اهالینك ذره قدر استفاده‌لری اولامیه‌جقدر. »

استانبول مطبوعاتی آیری آیری مقاله‌لرنده، شیخ السنوسی حضرتلرینه ایفای تعظیمات ایتمش اولدقلری کبی زیارتلرینك اهمیتنی ذکر ایتمشلردر. ازان جمله اغا اوغلی احمد بك «ترجمان حقیقت» ده انتشار ایدن مقاله‌سنه : « شیخ سنوسی حضرتلرینك عالم اسلامك کچیرمکده اولدیغی عظیم بحران ایچنده مقر معلای خلافتده بولونمالری، تام برماریخك جانلی ومادی برتمثالی کبی تلقی ایدلملیدر. » دیه باشلایور و « اسلام عالمنده شیخ سنوسی حضرتلری وآنك فداکار ارقداشلری کبی مجاهدلر بولندقجه اسلامیتك آتیسندن هیچ بر زمان امیدیمزی کسمیه‌جکز. » دییور.

استانبول پوسته‌سی

بز ملول ملول صاحی بکلرکن بزه حزین حزین قیش کلیور. اسکی آداملر آغستوسك یاریسی قیش یاریسی یاز دیرلردی. شیمدی ایلولده‌یز. یارین تشرینلر، اوبرکون کانونلر کلدی دیمك! صلحه دائر جدی برخبر یوق. رجال حکومت قیشدن اول صلح اوله‌جغنی تبشیر ایدییورلر آما! بز شیمدی‌یه قدر بویله تبشیرلره کووه‌نه‌رك حسابمزی چوق شاشیردق! هم فرض ایده‌لم که صلح موسم کیرمه‌دن یاپیلدی. صلح اولور اولماز اودون، کومور، شکر، بولغور یاغمیه‌جق. یاغاجاق اولان ینه سیل کبی یاغمور، قوش باشی قار. کچن قیش‌ده ها اولدی، ها اوله‌جاق دیه تیتره‌یه تیتره‌یه کچیرمه‌دکمی؟ قیش اوست باش ایستر، وارلق ایستر، طاتلیلق ایستر، دنیا غائله‌سی، یورك اوزونتوسی بیتمزکه! بزم‌اصل دردلریمز صلح اولور اولماز چیقه‌جاق! اوزمانده بو کونلری آرامایه‌جغمز نه معلوم! ساده کوکلردن آغیر بریوك قالقه‌جاق! ایشته آرتق صاح اولدی، ایشلریمز یولنه کیره‌جك دیه یکی یکی تسلیلره قاپیله‌جغز. بوده برشی. لکن هیچ شبهه یوق‌که اقتصادی بحران اوزون مدت دوام ایده‌جك!

قیشك اوزون کیجه‌لرینی اسکیدن نه طاتلی یاشاردق. ایلیق صوبالرك اطرافنده نه محبتلر، نه اکلنجه‌لر، نه‌لر نه‌لر اولمازدی. بو خوش عالملر همان هر عائله‌نك صیجاق اوو اسنده جانلانیردی. چای سماوری دائما صیجاقدی. شکردان هر وقت جومرد وملتفت‌دی. بوفه‌لر سخی، معده‌لر غنی ایدی، ساز عالملری‌ده اسکیدن نه کوزل یاپیلیردی. قیش کیجه‌لری أش دوست آراسنده اك اونوتولماز بر محبت والفت موسمی ایدی.

ایشته اوکمزده برقیش داها وار. لکن بو قیش کلیشنه باقیلیرسه حتی کچن سنه‌یه بکزه‌میور. کچن قیشی صوك حرب قیشیدر دیه شویله بویله دیشمزی صیقدق، معده‌مزی باصدیردق، آتلاندق. بوسنه بیلمم آما او بزی آتلاته‌جاق کبی؟ بو قیش أل طوتماز، آیاق طوتماز، همان همان کوز کورمز قولاق ایشتمز کبی برشی. بز اسکی کونلری آرامقدن واز کچدك، الله بو کونلری‌ده آراتماسین دیه اندیشه‌ده‌یز. کچن سنه آز چوق یاشادیغنی حس ایتدیرن برشهر اماتی واردی. فقیره، غنی‌یه طاشلی، یاشلی برآز کومور، اودون داغیتدی. یانی‌باشمزده اك کوزل بر مسیره‌یمز اولان بکقوز اورمانلرینی کسدك، دوغرادق، صوك‌حرب قیشنك شرفنه یاقدق، کیفمزه باقدق! فقط ایشته بوسنه اونسزده‌قالدق! شهرامانتی استرانجه‌یه کوندردیکی تدقیق هیئتنك راپورینه باقه‌راق بوسنه استانبولی ایصیتامایه‌جغنی اعتراف ایتدی. هله شکر قرق ییلده بر دوغرو سوز سویله‌دی. شو حالده آرتق ایش باشه دوشدی دیمك! چولوق چوجوق باغچه‌ده‌کی میوه آغاجلرینه اوشوشوب بالطه‌لامقدن باشقه چاره یوق!

استانبول، بربرینی تعقیب ایدن ایکی بیوك یانغیندن صوکره کنیش بر میدان حالنی آلدی. یانغیندن چیقانلر هنوز باشنی صوقاجق بر یر بولامادی. جامعلر، مدرسه‌لر الآن یانغین خلقی ایله دولو!.. بو بدبختلر نه یاپه‌جق. طوپلانیلان اعانه‌دن بر سس چیقمادی. هرکچن کون بو زواللیلرك یانیق جکرنده یکی بر یاره آچیور. یارین یاغمورلر، فیرطنه‌لر باشلادیغی، ساری خسته‌لقلر برقات دها چوغالدیغی، ییه‌جك، ایچه‌جك برقاچ مثلی پهالاندیغی زمان بو بدبخت خلق نه‌یاپه‌جق؟ حالی، وقتی یرنده اولانلرك بیله احتیاجلرینی تدارکده مشکلاته اوغرادقلری بویله بر وقتده هر دورلو وسائطدن محروم اولان بو طبقه‌نك وضعیتی نه اوله‌جق؟ هرحالده بو کان قیش پك کلفتلی، پك‌ضررلی اوله‌جق! حکومت صلح ایچین نه قدر چالیشیرسه، قیشه مقاومت ایچین‌ده او قدر چالیشمالیدر. خلقمزك ذاتاً فرد اعتباریله صحتی بوزولمش، بنیه‌سنك مقاومتی آزالمش، معنویاتی قیریلمشدر. بو انکار ایدیلمز. استانبولك کنار محله‌لرنده بر آز دولاشانلر باصیق، ییقیق، صیواسز، پنجره‌سز أولرك کیرلی آولولرنده یارینك جمعیتی تشکیل ایده‌جك اولان صولغون بکزلی، چیپلاق، خسته یاورولری کورور وقلبلرنده أزیجی بر یاره‌نك آجیسنی دویارلر.

بوکون غدا‌اسزلق یوزوندن فقیر طبقه کلمه‌نك تام معناسیله منقرض اولمشدر. قوجه‌سی عسکر اولان درت بش چوجوقلی بروالده‌یه بوکون حکومت نفوس باشنه اوتوز غروش ویرییور، بونکله حتی وثیقه اکمکنی بیله تام آلمق قابل دکلدر. درت بش سنه متمادیاً بوغدا‌اسزلغه محکوم اولان برنسلك صحتندن، حیاتندن امید قالیرمی؟ استانبولك بوکنار محیطی یکباره، مجسم برو سفالت لوحه‌سیدر. استانبولی دوائر دولتله، غلطه، بك اوغلی مرکزلرندن

آفریقا صحراسنده ، عربان بر وعظ و خطابه‌یی دیکلرکن
Arabes écoutant un sermon dans le désert.

عبارت فرض ایتمك کناهدر ، حقیقی استانبول ، اصل تورك
بیزانسی سورلرك جناحلرینه داغیلان بو بدبخت محله‌لردر . ایشته
بورالری آجلق ، یوقسزلق ، جیپلاقلق ایچنده‌در . چوجوقلرك
تحصیلندن صرف نظر حیاتندن اندیشه ایتملیدر . بو کون قیمتی
بیلنمه‌ین فردلرك یارین باشلی باشنه برقوت اوله‌جقلرینی اونوتمامالی‌در .

داخلیه نظارتی اخلاقسزلغه ، فحشیاته قارشی دورمق ایچین چالیشماق
ایستیور . فحشیاتك منبع معیشت دردی ، آچلق ، چیپلاقلق اولدقجه
بو یولده چالیشمق عبث اولور . حکومت چالیشمق ایستیورسه
وقوعاتی دکل ، اونی احداث ایدن سوائقی امحا ایتملیدر . بو حیات
دوام ایتدکجه بز سقوط ایده‌رز ، یوکسلمه‌یز .

آفریقا مجاهدلرینك صولت قهرمانانه‌سی
Les héros africains.

مشایخ سنوسیه
Réunion de cheikhs senoussis.

جمعیتلری خراب ایدن ؛ رومادە ، بیزانسده اولدیغی کبی
یاسفاهتدر ، یاخود شرقده ، ایرانده اولدیغی کبی سفالتدر . تهره ،
غدره بویون بوکن جمعیتلرك روحی سونمش ، نفسی قورومش
دیمکدر . بز جمعیتمزی بودرکه‌یه دوشورمکدن قورقارز . اونك
ایچین چالیشرکن هدفلریمزك حادثه‌لردن زیاده اسباب وعواملك

تشکیل ایتمسنی ایسته‌رز . بو کونکی سفالتك ، بو کونکی آزکین
حیاتك محصله‌سی ، مولدی نه ایسه بوتون غیرتلریمزی بونقطه‌ده
تمرکز ایتدیرملی‌یز . حادثه‌لر ، واقعه‌لر اوزرینه اتخاذ ایدیلان
تدبیرلر ثمره ویرمیه‌جك چیچکی ، اویالایجی شیلردر .

برهان جاهد

مجاهدین سنوسیه
Combattants senoussis.

بادیه‌نك عربان قیزلری

روحیات قومیه : ۱

حیواناتده تکامل ذهنی

۳ — شوقك صورت تکونی

انفس علم الروح ، قدیم فلسفهٔ یقولیه‌نك ، غربده خرستیانلق ایله آرسطو مذهبنك امتزاجندن حصوله کلن جملهٔ افکارك ، برزادهٔ مشروعه‌سیدر . علم غریزه‌یه ، وظائف حیاتیه‌نك صورت اجراسندن باحث اولان بوبیلکی‌یه ، جاهل قالمق کندیسی ایچون محض شرف بیلیر ، حتی بوقدرله‌ده قالماز ، دها ایلری‌یه کیدر ، اثر مشاهده وتجربه اولان هرشیئی استخفاف ایتمك درجه‌سنه قدر چیقار . اونك اکلادیغنه کوره ، روح دیدیکمز شی ، لمسی ناقابل برماهیتدر ، یعنی رقیقدر ، بناءً علیه اعضای غلیظه‌یی ، جسدی اداره ایدر ؛ واوندن جوهر وعنصر اعتباریله فرقلی بولنور ، واونك غیریدر . کندیسنه اینانمق لازم کلیرسه ، جدی برعالم روح ، یالکز مشاهده وتدقیق باطنی ایله مشغول اولور . واونی دها ایی کورمك واکلامق ایچون ، اشیای خارجیه‌یه وحادثات طبیعیه‌یه قارشی کوزلرینی قاپار ، وکندیسنده برحقیقت آفاقیه محسوس اولان هرشیدن نفرت ایدر . بالعکس طریق علمی ، بونك تمامیله ضدیدر . علمك بوتون شعبات موجوده‌سی ، کندیلرینه خاص وصاغلام برموجودیت صاحبی اولمق ایسته‌یورلرسه ، طریق مذکوره توفیق حرکت ایتملیدر . او ، بزه ، تعلیللرمزی استقرالرمزی ویا استدلاللرمزی ایچون ، دائما ، لمس ، حواس ایله مشاهده ومراقبه‌سی قابل اولان حقایقی اساس اتخاذ ایتمه‌مزی امر ایدر . بو ، تجربه‌یه مستند اولان علوم حاضره‌ده ، اعتراض قبول ایتمز ومطلق برقاعده‌در . اونك برشعبه‌سی اولمق لازم کلن علم النفس دخی ، اساس مذکوره اتباع ایتمکدن وارسته اوله‌ماز ؛ والا برمجرد وعاقر مجادلهٔ لفظیه‌یه منجر اولور ، ایچندن چیقیله‌ماز برحاله کلیر . نته‌کیم قرون وسطاده ، شرق ایله غربده ، بوناقابل اجتناب نتیجه‌یه وارلمش ، وانجاق شوصوك عصرده‌درکه علم النفس کندیسنی بوانحرافاتدن قورتارمغه باشلامشدر . بوعلمك متخصصنه پك چوق منابع معلومات عرض وجود ایدر ؛ فقط بونلردن اك جدیسی ، وانسان ایچون اك امنی ، علم غریزه‌نك کندیسنه اعطا ایلدیکی معلوماتدر . تربیهٔ فکریه‌سی عنعنات قدیمه‌دن هنوز قورتارامیانلر ، اومعلوماته نظر استخفاف ایله باقارلر : فقط شوقك صورت تکونی رسم وتوصیف ایچون انجاق اونك ویر . دیکی معلوماتدن استعانه مجبوریتنده‌یز .

حیاتك ایلك حادثه‌سی ، صورت مضاعفه‌ده جزؤ فردی بر مبادله‌دن عبارتدر . نباتی ویاحیوانی هروجود ذی حیات ، بقاسی ایچون لازم کلن موادی طبیعت خارجیه‌دن اخذ وفضلاسنی دفع ایدر . ایشته بوحادثه ، نباتاتده ، حیواناتده ، انسانلرده ، انساج عضویه‌نك سینه‌سنده اوله‌رق ، لاینقطع وقوعه کلیر . علم حیاتده بوکا استمثال وعکس استمثال دیرلر . افعال مذکوره ، مولد حیوانینك براز تکامل ایلمش صنفلرنده حرکات انسیاقیه ایله افعال عصبیه‌نك وظیفوی برصورتده یکدیکریله تداعی ایتمسی سایه‌سنده حصوله کلیر . یعنی استمثال ایله عکس استمثالك وقوعی ایچون اوزون زمانلرك تحت تأثیرنده اوله‌رق وجود حیوانیده حاصل اولوب کندیسنك اراده‌سی محسوس اولمیان افاعیل حیاتیه ایله دماغك ابراز ایلدیکی حرکات مشعوره یکدیکریله برلشملیدر . بونك اك بسیط مثاللرندن بریسی ، کندیسنه هرهانکی صورتله وقوع بولان برتماس عقیبنده ، فرج البحر دنیلان حیوانك بر عکس العمل ابراز ایتمسیدر . بواعمال منعکسه‌دن ، وفعللردن اك مفیدی مثلا اغتدا کیفیتنده وجودی ضروری بولنان عمل منعکس ، لاینقطع تجدد وتکرر ایدر . حیوانات عالیه‌ده معده‌ده ، وحیوانات سفلیه‌ده اوخدمتی کورن ، هرهانکی شکلده اولورسه اولسون ، عضوده ، سطحنه برجسم تماس ایلمش کبی ، هرزمان ، مذکور فعل منعکس محسوس اولور . وبونك نتیجه‌سی اوله‌رق ، اعمال مذکوره برماهیت ضروریه وطوعیه اکتساب ایدر ، وجود اونلری کندی کندینه وخارجك برتأثیری وقوعه کلمکسزین ایفا ایدر : بوصورتله اونلر سجل انساجه قید وقلب اوله‌رق اونکله برلکده تعضو

ایدرلر . وبو آندن اعتباراً ، اعضای مذکوره ، برصورت طوعیه‌ده ایفای وظیفه ایدرلر . حتی افعال مذکوره‌نك طوعیت حالنه اولان بو میللری ، مرور زمان ایله ارثی اولور ، ابویندن اولاده بروجه تسلسل انتقال ایدر . لاکن یوقاریده‌ده قید واشارت ایلدیکمز وجهله ، کافی درجه‌ده تکمل ایلمش برجملهٔ عصبیه‌یی حائز اولان حیواناتده ، اعضانك بومشی وحرکتی ، آرتق ساکنانه برطرزده وقوعه کلمز . هرنه‌قدر مبهم بولنسه بیله ، شعور عصبی دخی اوافعال ایله تداعی ایدر ؛ حیات ایچون وجودی لابد اولان بو افعال وظیفویه‌نك یالکز برنشانه‌سنی قید ایله اکتفا ایتمز ، بلکه دها ایلری‌یه واریر ، او افعالك اعضای حیاتیه ایچون براحتیاج اولدیغنی حس وادراك ایدر . مثلا آجلق ، صوسزلق .. الخ .. معدهٔ حیوانیه‌ده حاصل اولمش تشوشات اغتدائیه‌نك دماغده منعکس اثارینی علی العاده افاده ایدن برطاقم ذهنی دستورلردر ، یاشامق ایسته‌ین اعضانك چیقاردیغی صیحه‌لردر . فقط بوتون اعضای حیاتیه‌نك ایفای وظیفه ایتمك ، یاشامق احتیاجی واردر . حیوانات عالیه‌ده ، بو اعضانك جمله‌سی‌ده ، ازچوق مبهم اولان طلبلرینی شعور عصبی‌یه نقل ایدرلر . شعور مذکور ، قارنجه‌ده عقدهٔ شبه دماغیه‌ده ، عالی ذات الثدیاده ، مثلا انسانده ، دماغده کائندر . انسانك عقل ومحاکمه‌سی ، شوق وآرزوسیله برلشیر ، واوشوق وآرزویی اراده حالنه قلب ایدر . حیات ذهنیه‌سنك بو انبساط واسعنه رغماً ، اونك دماغی‌ده حیوانات سائره‌نك دماغندن جوهراً ، یعنی مرکب اولدیغی عناصر و بسائط جهتیله ، فرقلی دکلدر . علل و معلولاتك بو طرز تسلسلی مبدأ نقطهٔ نظرندن پك بسیطدر ، فقط حیات ذهنیه‌نك اك مهم برساحه‌سنی تنویر ایدر . بزه ، بوکا دائر اك قیمتدار معلومات ویره‌جك اولان بر منبع وار ایسه ، اوده علم غریزه‌نك کشف و ارائه ایلدیکی حقایقدر . او ، بزه صانکه پارمقله تماس اولنور قدر یقین و واقعه مطابق برطرز ایله ، شوقك ذهن حیوانیده نه صورتله تکون ایتدیکنی کوستر .

٤ — احساسات

سلسلهٔ حیوانیه‌ده اولدقچه یوکسك برصف اشغال ایدن برنوعده ، شوق دیدیکمز شی ، ارتق افاعیل اغتدائیه‌نك برعکس صداسی دکلدر . اشواق مذکوره ، حیوانات ابتدائیه‌یه نسبتله ، پك کثیر ومختلفدر . تنبهات متنوعه‌نك تحت تأثیرنده حادث اولور ، عالم خارجیدن مشاعره وارد اولوب اعضای مخصوصه معرفتیله دماغده جمع وادخار اولنورلر . بناءً علیه حواس خمسه ، حادثات خارجیه‌یی دماغده طوپلامغه مأمور ایدلمش وسائط عظیمه‌دن عبارتدر . بونلره حس تناسلدن عبارت برالتنجی حس‌ده ضم اونه‌بیلیر . بوتون بوحواس ، شعور حیوانی‌یی عالم خارجی ایله لاینقطع حال ارتباطده بولندیرر ، انسان اونلرك دلالتیله اشیا وحادثات طبیعیه‌یی ادراك ایدر . بناءً علیه حواس ، انسان ایله حیوانده ، حیات اضافیه دنیلوب اونك بولندیغی وسط اجتماعی ایله مناسبتده اولمسندن عبارت قابلیق حال حرکته کتیرر . هنوزفکر ایله‌دیکمز فرج البحر دنیلان حیواناتك حیوانلری کنارنده برطاقم اجسام صباغیه موجوددر ، بونلر ضیایه قارشی حساسدر ، یعنی مذکور حیوانك ابتدائی عیونی منابه‌سنده‌در .

بوراده اعضای حواس ایله قوهٔ حسیه‌نك مولد حیوانیده نه صورتله تکامل ایتدیکنی یازه‌جق دکلز . بو ، بزم بحثمزدن خارجدر . بوجالب حیرت تدقیقات بالخاصه آثار فنیه‌ده مذکوردر ؛ اونلرده ، اعضای خواسك تدریجی برطرزده نشو ونماسنی آدیم آدیم تعقیب ایلمك ممکندر . بومترقی تکامل عضوی ، حیات دماغیه‌نك متضایف تکاملیله مترافقدر ؛ یعنی حیوانده حواسه عائد اعضا تکامل ایتدکجه ، اونکله متناسب اوله‌رق دماغ دخی مظهر تکامل اولمشدر . بلا احتراز قبول اولنه‌بیلیرکه ، بویله برحال مواجهه‌سنده ، معیت کلمه‌سنك مدلولی ، علم حیاتك ذکر وبیان ایلدیکی قرابت معناسنه کلیر . معیت ، برشیئك دیکریله معاً موجود اولمسی دیمکدر . مثلا حاسهٔ رؤیت ایله عضو رؤیتك معاً وجودی ی ، بناءً علیه رؤیت ، سامعه ، شامه‌دن عبارت مختلف قوای حسیه ، کندیلرینی حائز اعضا ایله متقابلاً وجود حیوانیده تولد واونلرله معاً مظهر تکمل اولمشلردر . یعنی بر عضو ایله اونك افاعیل حیاتیه‌سی هم زمان اولوب بری دیکرندن مقدم دکلدر . وافاعیل مذکوره‌ده ، هربریسی منسوب اولدیغی عضو ایله متناسبدر . بواعضای حواس ، حیوانه حظ والمك تولید ایلدیکی انطباعات ایله برطاقم احساسات محقه وصریحه احضار ایدر . بونلر ، علم النفس نقطهٔ نظرندن پك مهم مواد ابتدائیه‌در ؛ علم مذکورك بوتون بیانات واستدلالاتی اونلره مستنددر ، ومستند اولمق لازمدر . نوع حیوانی ، سلسلهٔ حیاتیه‌ده نه قدر یوکسك برقدمه‌ده بولنور ، بناءً علیه حال ابتدائیه‌سندن اوزاقلاشوب نه قدر تکامل ایتمش اولورسه ، شعور وحتی انطباعات واحساسات واقعه‌یی ، اودرجه وثوق وصحت ایله ضبط ومحافظه ایدر . مع مافیه بو احساسات ایله انطباعاتك رقابت حیاتیه‌ده احراز موفقیت خصوصنده پك مهم بروظیفه‌سی موجود دکلدر . نه قدر احساسات وانطباعاتی تکامل ایتمه‌مش حیوانات موجوددرکه اونلر ساحهٔ حیاتده دها بویوك وکنیش برموقع احراز ایله‌مشلر ، وبالعکس خواص مذکوره ایله اونلردن دها ایی اتصاف ایله‌مش نه قدر انواع واجناسك بوکون سطح ارض اوزرنده برکونا انموذجلری قالمامشدر . طبقات ارضیه‌یی تشکیل ایدن موجودات مستحاثه بونك اك یوکسك واعتراض قبول ایتمز دلیلیدر . مع مافیه کندیلرنده انطباعات لذیذه ایله معاً حیاتی اداره وادامه ایچون لازم کلن افعال مفیده بولنان ، انواع واجناس ، کندیلرندن دها ایی اوصاف ایله اتصاف ایلمش بولنمیان رقیبلرندن دها بویوك برسهولتله ادامهٔ حیاته موفق اولمشلردر . بونده شك یوقدر .

— مابعدی وار —

مصطفی ناصح

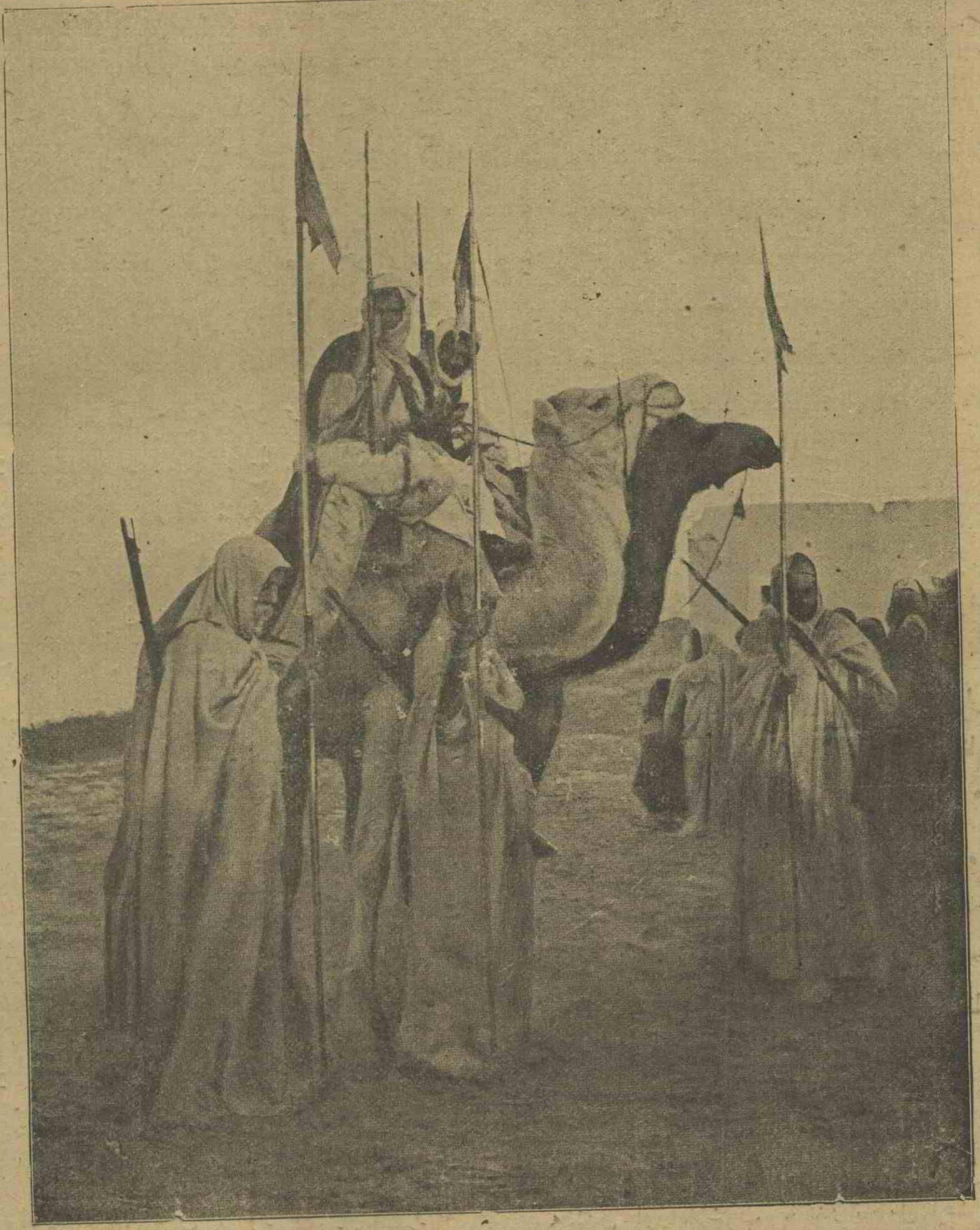

هجین سواری مجاهدلری

« دارالالحان » مسامره‌سی

بو هفته « دارالالحان » ایکنجی قونسرینی ویردی . پروغرام اعتباریله ایلك مسامره‌دن پك آز فرقلی اولمقله برابر بو دفعه‌کی قونسر تشکیلاتی اعتباریله داها جانلی وامیدلی ایدی . استانبول عالم موسیقیسنه منتسب پك چوق خانملر بو قیمتلی اجتماعده اثبات وجود ایتمشلردی . مسامره قرق قدر سازنده و خواننده‌نك اشتراکیله یاپیلدی . استانبولك یگانه عد ایدیلن سازنده‌لری « دارالالحان » نك طنبور معلمه‌سی سابق مابینجی فائق بگك کریمه‌لری فائزه خانم، کمنچه معلمه‌سی استاد جمیل بك مرحومك یگانه یتیشدیرمه‌سی سامیه خانم، عودیله ریاست ایدن فردوس خانم مسامره‌یی قیمتلندیریورلردی . بو دفعه فضله اوله‌راق برده « نای » واردی . فقط « نایزن » خانم هنوز فصله گیره‌جك قدر یتیشمه‌مشدی. کمانی خانملر آراسنده‌ده هنوز بوقدر بویوك برفصله اشتراك ایده‌میه‌جك اولانلرده واردی . خواننده خانملر اعتراض قبول ایتمز برموفقیت کوستردیلر . خصوصیله بودفعه « عجم‌قیزی » اوقویان ناهیده‌خانم سامعه‌لرینه مهیج، مغشی برایکی‌دقیقه موسیقار یاشاتدی . بوقدر تیز ومونس صدایه مالکیتندن دولایی کندیسنی تبریك و تقدیر ایتمه‌مك ممکن دکلدر . چالیناز پارچه‌لر آراسنده ضیا پاشانك یکی بسته‌له‌دیکی شاعر « نفعی » نك بهار غزلی یکی اصولده‌کی بسته‌لر آراسنده جانلی ورونقلی برپارچه‌ایدی. عمومیت اعتباریله مسامره فنااولمادی. یالکز مسامره‌یی اداره‌ایتمك ایسته‌ین معلم اسماعیل حقی بگك اورکسترا اصولی أل ژسته‌لرینی آلاتورقه موسیقی‌یه قارشی یابانجی کوردك .

مسامره‌یی موسیقی‌یه قارشی پك‌زیاده مجلوبیت کوسترن و أیی بر موسیقیشناس اولان علویه سلطان حضرتلریله سلاطیندن دیکر بعضیلری‌ده تشریف ایتمشلردی .